

ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΠΡΟΣ ΕΠΙΛΥΣΗ

Στην ιστορία του Θουκυδίδη η λέξη «λόγω» εμφανίζεται 37 φορές και η λέξη «έργω» 58. Στις 14 από αυτές υπάρχει η γνωστή αντίθεση μεταξύ τους. Αφού τις εντοπίσετε (1.84, 1.128, 2.8, 2.40, 2.46, 2.65, 2.81, 3.66, 4.70, 6.18, 6.78, 7.48, 7.69, 8.92), να καταγράψετε τη μετάφραση του αντίστοιχου τμήματος και να εξηγήσετε στους συμμαθητές σας τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί αυτό το σχήμα στο Θουκυδίδη και πως συμβάλλει στην αντικειμενικότητα.

Μάρτιος 2012

1^ο Μέρος: Έρευνα και συλλογή υλικού

1.84

καὶ τὸ βραδὺ καὶ μέλλον, ὃ μέμφονται μάλιστα ἡμῶν, μὴ αἰσχύνεσθε. σπεύδοντές τε γὰρ σχολαίτερον ἂν παύσαισθε διὰ τὸ ἀπαράσκευοι ἐγχειρεῖν, καὶ ἅμα ἐλευθέραν καὶ εὐδοξοτάτην πόλιν διὰ παντὸς νεμόμεθα. [2] καὶ δύναται μάλιστα σωφροσύνη ἔμφρων τοῦτ' εἶναι: μόνοι γὰρ δι' αὐτὸ εὐπραγίαις τε οὐκ ἐξυβρίζομεν καὶ ξυμφοραῖς ἥσσον ἑτέρων εἴκομεν: τῶν τε ξὺν ἐπαίνῳ ἐξοτρυνόντων ἡμᾶς ἐπὶ τὰ δεινὰ παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν οὐκ ἐπαιρόμεθα ἠδονῇ, καὶ ἦν τις ἄρα ξὺν κατηγορίᾳ παροξύνῃ, οὐδὲν δὴ μᾶλλον ἀχθεσθέντες ἀνεπίσθημεν. [3] πολεμικοὶ τε καὶ εὐβουλοὶ διὰ τὸ εὐκοσμον γιγνόμεθα, τὸ μὲν ὅτι αἰδῶς σωφροσύνης πλεῖστον μετέχει, αἰσχύνῃς δὲ εὐψυχία, εὐβουλοὶ δὲ ἀμαθέστερον τῶν νόμων τῆς ὑπεροψίας παιδευόμενοι καὶ ξὺν χαλεπότητι σωφρονέστερον ἢ ὥστε αὐτῶν ἀνηκουστεῖν, καὶ μὴ τὰ ἀχρεῖα ξυνετοὶ ἄγαν ὄντες τὰς τῶν πολεμίων παρασκευὰς **λόγῳ** καλῶς μεμφόμενοι ἀνομοίως **ἔργῳ** ἐπεξιέναι, νομίζειν δὲ τὰς τε διανοίας τῶν πέλας παραπλησίους εἶναι καὶ τὰς προσπιπτούσας τύχας οὐ λόγῳ διαιρετάς. [4] αἰεὶ δὲ ὡς πρὸς εὐβουλευομένους τοὺς ἐναντίους ἔργῳ παρασκευαζόμεθα: καὶ οὐκ ἐξ ἐκείνων ὡς ἀμαρτησομένων ἔχειν δεῖ τὰς ἐλπίδας, ἀλλ' ὡς ἡμῶν αὐτῶν ἀσφαλῶς προνοουμένων. πολὺ τε διαφέρειν οὐ δεῖ νομίζειν ἄνθρωπον ἀνθρώπου, κράτιστον δὲ εἶναι ὅστις ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις παιδεύεται.

1.84-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Η ανατροφή μας δεν μας μεταδίδει αφθονία ανωφελών γνώσεων, ώστε να επικρίνωμεν μεν δι' ωραίων λόγων τας παρασκευὰς των εχθρών, να είμεθα όμως ανίκανοι να συμμορφώνωμεν τα έργα προς τους λόγους μας.

1.84-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Και έχουμε ανατραφεί ώστε να μην είμαστε γνώστες ανώφελων ζητημάτων, όπως η γνώση που μπορεί θεωρητικά να ασκήσει εύσημη κριτική στα σχέδια ενός εχθρού, αλλά αδυνατεί να του «επιτεθεί» στην πράξη με την ίδια επιτυχία.

1.128

1.128

ἀντεκέλευον δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Λακεδαιμονίους τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος ἐλαύνειν: οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι ἀναστήσαντές ποτε ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος [ἀπὸ Ταινάρου] τῶν Εἰλώτων ἰκέτας ἀπαγαγόντες διέφθειραν, δι' ὃ δὴ καὶ σφίσιν αὐτοῖς νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμὸν γενέσθαι ἐν Σπάρτῃ. [2] ἐκέλευον δὲ καὶ τὸ τῆς Χαλκιοῖκου ἄγος ἐλαύνειν αὐτούς: ἐγένετο δὲ τοιόνδε.

[3] ἐπειδὴ Πausanίας ὁ Λακεδαιμόνιος τὸ πρῶτον μεταπεμφθεὶς ὑπὸ Σπαρτιατῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ καὶ κριθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἀπελύθη μὴ ἀδικεῖν, δημοσίᾳ μὲν οὐκέτι ἐξεπέμφθη, ἰδίᾳ δὲ αὐτὸς τριήρη λαβὼν Ἑρμιονίδα ἄνευ Λακεδαιμονίων ἀφικνεῖται ἐς Ἑλλήσποντον, τῷ μὲν **λόγῳ** ἐπὶ τὸν Ἑλληνικὸν πόλεμον, τῷ δὲ **ἔργῳ** τὰ πρὸς βασιλέα πράγματα πράσσειν, ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον ἐπεχείρησεν, ἐφιέμενος τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχῆς. [4] εὐεργεσίαν δὲ ἀπὸ τοῦδε πρῶτον ἐς βασιλέα κατέθετο καὶ τοῦ παντὸς πράγματος ἀρχὴν ἐποιήσατο: [5] Βυζάντιον γὰρ ἔλῶν τῇ προτέρᾳ παρουσίᾳ μετὰ τὴν ἐκ Κύπρου ἀναχώρησιν (εἶχον δὲ Μῆδοι αὐτὸ καὶ βασιλέως προσήκοντες τινες καὶ ξυγγενεῖς οἱ ἐάλωσαν ἐν αὐτῷ) τότε τούτους οὐς ἔλαβεν ἀποπέμπει βασιλεῖ κρύφα τῶν ἄλλων ξυμμάχων, τῷ δὲ λόγῳ ἀπέδρασαν αὐτόν. [6] ἔπρασε δὲ ταῦτα μετὰ Γογγύλου τοῦ Ἑρετριῶς, ὥπερ ἐπέτρεψε τό τε Βυζάντιον καὶ τοὺς αἰχμαλώτους. ἔπεμψε δὲ καὶ ἐπιστολὴν τὸν Γόγγυλον φέροντα αὐτῷ: ἐνεγέγραπτο δὲ τάδε ἐν αὐτῇ, ὡς ὕστερον ἀνηυρέθη: [7] Ἐπειδὴ Πausanίας ὁ ἡγεμὼν τῆς Σπάρτης τούσδε τέ σοι χαρίζεσθαι βουλόμενος ἀποπέμπει δορὶ ἔλῶν, καὶ γνώμην ποιῶμαι, εἰ καὶ σοὶ δοκεῖ, θυγατέρα τε τὴν σὴν γῆμαι καὶ σοὶ Σπάρτην τε καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ὑποχείριον ποιῆσαι. δυνατὸς δὲ δοκῶ εἶναι ταῦτα πράξαι μετὰ σοῦ βουλευόμενος. εἰ οὖν τί σε τούτων ἀρέσκει, πέμπε ἄνδρα πιστὸν ἐπὶ θάλασσαν δι' οὗ τὸ λοιπὸν τοὺς λόγους ποιησόμεθα.'

1.128 ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ἀφού ὁ Πausanίας ὁ Λακεδαιμόνιος ἀνεκλήθη διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τὴν ἀρχηγίαν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ δικαστεῖς ἠθωώθη, δὲν ἐστάλη πλέον ὑπὸ δημοσίαν ιδιότητα, ἀλλὰ ναυλώσας δι' ἰδικόν του λογαριασμόν, ἄνευ ἀδείας τῶν Λακεδαιμονίων, μίαν Ἑρμιονικὴν τριήρη, κατέπλευσεν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, λόγῳ μὲν ὅπως μετάσχη του πολέμου κατὰ τῶν Περσῶν, πράγματι ὅμως ὅπως συνεχίσῃ κρυφίως τὰς συνεννοήσεις του μετὰ τὸν Βασιλέα, τὰς ὁποίας, ἐποφθαλμιῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ τὴν πρώτην εἰς τὸν Ἑλλήσποντον παρουσίαν του.

1.128-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Φαινομενικὰ ἦρθε γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ πόλεμο, στὴν πραγματικότητα ὅμως ἦρθε γιὰ νὰ συνεχίσει κρυφὰ τὶς συνεννοήσεις του μετὰ τὸν βασιλιά, τὶς ὁποῖες εἶχε ἀρχίσει πρὶν ἀπὸ τὴν ἀνάκλησή του, φιλοδοξώντας νὰ κυριαρχήσει στὴν Ἑλλάδα.

2.8

2.8

ὀλίγον τε ἐπενόουν οὐδὲν ἀμφοτέρω, ἀλλ' ἔρρωντο ἐς τὸν πόλεμον οὐκ ἀπεικότως: ἀρχόμενοι γὰρ πάντες ὀξύτερον ἀντιλαμβάνονται, τότε δὲ καὶ νεότης πολλὴ μὲν οὐσα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, πολλὴ δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις οὐκ ἀκουσίως ὑπὸ ἀπειρίας ἤπτετο τοῦ πολέμου, ἢ τε ἄλλη Ἑλλὰς ἅπασα μετέωρος ἦν ξυνιουσῶν τῶν πρώτων πόλεων. [2] καὶ πολλὰ μὲν λόγια ἐλέγετο,

πολλά δὲ χρησμολόγοι ἤδον ἔν τε τοῖς μέλλουσι πολεμήσειν καὶ ἔν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν. [3] ἔτι δὲ Δῆλος ἐκινήθη ὀλίγον πρὸ τούτων, πρότερον οὐπω σεισθεῖσα ἀφ' οὗ Ἕλληνες μέμνηνται: ἐλέγετο δὲ καὶ ἐδόκει ἐπὶ τοῖς μέλλουσι γενήσεσθαι σημῆναι. εἴ τέ τι ἄλλο τοιουτότροπον ξυνέβη γενέσθαι, πάντα ἀνεζητεῖτο. [4] ἡ δὲ εὐνοια παρὰ πολὺ ἐποίει τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἄλλως τε καὶ προειπόντων ὅτι τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦσιν. ἔρωτό τε πᾶς καὶ ιδιώτης καὶ πόλις εἴ τι δύναιτο καὶ **λόγω** καὶ **ἔργω** ξυνεπιλαμβάνειν αὐτοῖς: ἐν τούτῳ τε κεκωλύσθαι ἐδόκει ἐκάστῳ τὰ πράγματα ᾧ μὴ τις αὐτὸς παρέσται. [5] οὕτως <ἐν> ὀργῇ εἶχον οἱ πλείους τοὺς Ἀθηναίους, οἱ μὲν τῆς ἀρχῆς ἀπολυθῆναι βουλόμενοι, οἱ δὲ μὴ ἀρχθῶσι φοβούμενοι.

2.8 ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Και κάθε ιδιώτης και κάθε πόλις είχαν ζωηράν επιθυμίαν να τους βοηθήσουν, είτε δια λόγων, είτε δι' έργων, εις ὅ,τι ημπορούσαν, και καθείς ενόμιζεν ὅτι ὅπου αὐτός δεν είναι παρών, εκεί τα πράγματα δεν ημποροῦν να ευοδωθούν.

2.8-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Καμία προσπάθεια τόσο από ιδιώτη ὅσο και από πόλη, η οποία θα μπορούσε να τους βοηθήσει είτε δια λόγων είτε δια έργων, δεν παραλήφθηκε.

2.40

2.40

ἴφιλοκαλοῦμέν τε γὰρ μετ' εὐτελείας καὶ φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας: πλούτῳ τε ἔργου μᾶλλον καιρῶ ἢ λόγου κόμπῳ χρώμεθα, καὶ τὸ πένεσθαι οὐχ ὁμολογεῖν τινὶ αἰσχρόν, ἀλλὰ μὴ διαφεύγειν ἔργῳ αἴσχιον. [2] ἐνι τε τοῖς αὐτοῖς οἰκείων ἅμα καὶ πολιτικῶν ἐπιμέλεια, καὶ ἑτέροις πρὸς ἔργα τετραμμένοις τὰ πολιτικὰ μὴ ἐνδεῶς γνῶναι: μόνοι γὰρ τόν τε μηδὲν τῶνδε μετέχοντα οὐκ ἀπράγμονα, ἀλλ' ἀχρεῖον νομίζομεν, καὶ οἱ αὐτοὶ ἦτοι κρίνομέν γε ἢ ἐνθυμούμεθα ὀρθῶς τὰ πράγματα, οὐ τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις βλάβην ἡγούμενοι, ἀλλὰ μὴ προδιδαχθῆναι μᾶλλον **λόγω** πρότερον ἢ ἐπὶ ἃ δεῖ **ἔργῳ** ἐλθεῖν. [3] διαφερόντως γὰρ δὴ καὶ τότε ἔχομεν ὥστε τολμᾶν τε οἱ αὐτοὶ μάλιστα καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσομεν ἐκλογίζεσθαι: ὁ τοῖς ἄλλοις ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει. κράτιστοι δ' ἂν τὴν ψυχὴν δικαίως κριθεῖεν οἱ τὰ τε δεινὰ καὶ ἡδέα σαφέστατα γινώσκοντες καὶ διὰ ταῦτα μὴ ἀποτρεπόμενοι ἐκ τῶν κινδύνων. [4] καὶ τὰ ἐς ἀρετὴν ἐνηντιώμεθα τοῖς πολλοῖς: οὐ γὰρ πάσχοντες εὔ, ἀλλὰ δρωῦντες κτώμεθα τοὺς φίλους. βεβαιότερος δὲ ὁ δράσας τὴν χάριν ὥστε ὀφειλομένην δι' εὐνοίας ᾧ δέδωκε σῶζειν: ὁ δὲ ἀντοφείλων ἀμβλύτερος, εἰδῶς οὐκ ἐς χάριν, ἀλλ' ἐς ὀφείλημα τὴν ἀρετὴν ἀποδώσων. [5] καὶ μόνοι οὐ τοῦ ξυμφέροντος μᾶλλον λογισμῶ ἢ τῆς ἐλευθερίας τῷ πιστῷ ἀδεῶς τινὰ ὠφελοῦμεν.

2.40-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Διότι μόνοι ημείς εκείνον που δεν μετέχει εις αυτά θεωρούμεν όχι φιλήσυχον, ἀλλ' ἀχρηστον πολίτην, και εφόσον δεν λαμβάνομεν οι ίδιοι την πρωτοβουλίαν των ληπτέων αποφάσεων, κρίνομεν τουλάχιστον ορθώς περί των μέτρων, τα οποία άλλοι εισηγούνται, πιστεύοντες ότι τα έργα ζημιώνει όχι η συζήτησις, ἀλλά το να μη διαφωτισθή κανείς προηγουμένως δια της συζητήσεως, πριν έλθη η ώρα της δράσεως.

2.40-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Επειδή, αντίθετα με οποιοδήποτε άλλο έθνος, θεωρούμε αυτόν που δεν παίρνει μέρος σε αυτές τις δραστηριότητες ἀχρηστο και όχι αφιλόδοξο, εμείς οι Αθηναίοι μπορούμε να κρίνουμε όλα τα μέτρα αν δε μπορούμε να τα εισηγηθούμε, και αντί να θεωρούμε τη συζήτηση ως τροχοπέδη στη δράση, τη θεωρούμεν ως ένα απαραίτητο προκαταρκτικό στάδιο πριν από κάθε συνετή πράξη.

2.46

2.46

‘εἴρηται καὶ ἐμοὶ **λόγω** κατὰ τὸν νόμον ὅσα εἶχον πρόσφορα, καὶ **ἔργω** οἱ θαπτόμενοι τὰ μὲν ἤδη κεκόσμηται, τὰ δὲ αὐτῶν τοὺς παιῖδας τὸ ἀπὸ τοῦδε δημοσίᾳ ἢ πόλις μέχρι ἤβης θρέψει, ὠφέλιμον στέφανον τοῖσδέ τε καὶ τοῖς λειπομένοις τῶν τοιῶνδε ἀγῶνων προτιθεῖσα: ἄθλα γὰρ οἷς κείται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖς δὲ καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύουσιν. [2] νῦν δὲ ἀπολοφυράμενοι ὄν προσήκει ἐκάστῳ ἄπιτε.’

2.46-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

"Εξεπλήρωσα το υπό του νόμου επιβαλλόμενον καθήκον, εκθέσας δια του λόγου μου ὅσα εἶχα πρόσφορα προς τιμὴν των πεσόντων, οι οποίοι ἄλλωστε και δι' ἔργων ετιμήθησαν ἤδη, εν μέρει μεν δια της δημοσίας ταφῆς, εν μέρει δε λόγω του ότι η πόλις αναλαμβάνει ἀπὸ τούδε να διαθρέψη δημοσία δαπάνη τα τέκνα των, μέχρις ὅτου ενηλικιωθούν, ορίζουσα τοιουτοτρόπως ως βραβείον των τοιούτων ἀγῶνων στέφανον ὠφέλιμον και δια τους πεσόντας και δια τους επιζώντας.

2.46-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Η αποστολή μου έχει τώρα τελειώσει. Την έχω επιτελέσει με όλες μου τις δυνάμεις, και στα λόγια, τουλάχιστον, οι απαιτήσεις της νομοθεσίας έχουν τώρα ικανοποιηθεί.

2.65

2.65

τοιαῦτα ὁ Περικλῆς λέγων ἐπειρᾶτο τοὺς Αθηναίους τῆς τε ἐς αὐτὸν ὀργῆς παραλύειν καὶ ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν ἀπάγειν τὴν γνώμην. [2] οἱ δὲ δημοσίᾳ μὲν τοῖς λόγοις ἀνεπείθοντο καὶ οὔτε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἔτι ἔπεμπον ἔς τε τὸν πόλεμον μᾶλλον ὠρμηντο, ἰδίᾳ δὲ τοῖς παθήμασιν

ἐλυποῦντο, ὁ μὲν δῆμος ὅτι ἀπ' ἐλασσόνων ὀρμώμενος ἐστέρητο καὶ τούτων, οἱ δὲ δυνατοὶ καλὰ κτήματα κατὰ τὴν χώραν οἰκοδομίαις τε καὶ πολυτελέσι κατασκευαῖς ἀπολωλεκότες, τὸ δὲ μέγιστον, πόλεμον ἀντ' εἰρήνης ἔχοντες. [3] οὐ μέντοι πρότερόν γε οἱ ξύμπαντες ἐπαύσαντο ἐν ὀργῇ ἔχοντες αὐτὸν πρὶν ἐζημίωσαν χρήμασιν. [4] ὕστερον δ' αὖθις οὐ πολλῶ, ὅπερ φιλεῖ ὄμιλος ποιεῖν, στρατηγὸν εἶλοντο καὶ πάντα τὰ πράγματα ἐπέτρεψαν, ὧν μὲν περὶ τὰ οἰκεῖα ἕκαστος ἤλγει ἀμβλύτεροι ἤδη ὄντες, ὧν δὲ ἡ ξύμπασα πόλις προσεδεῖτο πλείστον ἄξιον νομίζοντες εἶναι. [5] ὅσον τε γὰρ χρόνον προύστη τῆς πόλεως ἐν τῇ εἰρήνῃ, μετρίως ἐξηγεῖτο καὶ ἀσφαλῶς διεφύλαξεν αὐτήν, καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐκείνου μεγίστη, ἐπειδὴ τε ὁ πόλεμος κατέστη, ὁ δὲ φαίνεται καὶ ἐν τούτῳ προγνοὺς τὴν δύναμιν. [6] ἐπεβίω δὲ δύο ἔτη καὶ ἕξ μῆνας: καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανεν, ἐπὶ πλέον ἔτι ἐγνώσθη ἡ πρόνοια αὐτοῦ ἢ ἐς τὸν πόλεμον. [7] ὁ μὲν γὰρ ἡσυχάζοντάς τε καὶ τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας καὶ ἀρχὴν μὴ ἐπικτωμένους ἐν τῷ πολέμῳ μηδὲ τῇ πόλει κινδυνεύοντας ἔφη περιέσεσθαι: οἱ δὲ ταῦτά τε πάντα ἐς τὸναντίον ἐπραξαν καὶ ἄλλα ἔξω τοῦ πολέμου δοκοῦντα εἶναι κατὰ τὰς ἰδίας φιλοτιμίας καὶ ἴδια κέρδη κακῶς ἔς τε σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοὺς συμμαχοὺς ἐπολίτευσαν, ἃ κατορθούμενα μὲν τοῖς ἰδιώταις τιμὴ καὶ ὠφελία μᾶλλον ἦν, σφαλέντα δὲ τῇ πόλει ἐς τὸν πόλεμον βλάβη καθίστατο. [8] αἴτιον δ' ἦν ὅτι ἐκείνος μὲν δυνατὸς ὧν τῷ τε ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ χρημάτων τε διαφανῶς ἀδωρότατος γενόμενος κατεῖχε τὸ πλῆθος ἐλευθέρως, καὶ οὐκ ἤγετο μᾶλλον ὑπ' αὐτοῦ ἢ αὐτὸς ἤγε, διὰ τὸ μὴ κτώμενος ἔξ οὐ προσηκόντων τὴν δύναμιν πρὸς ἡδονὴν τι λέγειν, ἀλλ' ἔχων ἐπ' ἀξιώσει καὶ πρὸς ὀργὴν τι ἀντειπεῖν. [9] ὁπότε γοῦν αἰσθητό τι αὐτοὺς παρὰ καιρὸν ὕβρει θαρσοῦντας, λέγων κατέπλησεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι, καὶ δεδιότας αὐτὸ ἀλόγως ἀντικαθίστη πάλιν ἐπὶ τὸ θαρσεῖν. ἐγίγνετό τε **λόγῳ** μὲν δημοκρατία, **ἔργῳ** δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή. [10] οἱ δὲ ὕστερον ἴσοι μᾶλλον αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους ὄντες καὶ ὀρεγόμενοι τοῦ πρώτου ἕκαστος γίγνεσθαι ἐτράποντο καθ' ἡδονὰς τῷ δήμῳ καὶ τὰ πράγματα ἐνδιδόναι. [11] ἔξ ὧν ἄλλα τε πολλά, ὡς ἐν μεγάλῃ πόλει καὶ ἀρχὴν ἐχούσῃ, ἡμαρτήθη καὶ ὁ ἐς Σικελίαν πλοῦς, ὃς οὐ τοσοῦτον γνώμης ἀμάρτημα ἦν πρὸς οὓς ἐπῆσαν, ὅσον οἱ ἐκπέμψαντες οὐ τὰ πρόσφορα τοῖς οἰχομένοις ἐπιγιγνώσκοντες, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας διαβολὰς περὶ τῆς τοῦ δήμου προστασίας τὰ τε ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀμβλύτερα ἐποίουν καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν πρώτον ἐν ἀλλήλοις ἐταράχθησαν. [12] σφαλέντες δὲ ἐν Σικελίᾳ ἄλλη τε παρασκευὴ καὶ τοῦ ναυτικοῦ τῷ πλεονίμορι καὶ κατὰ τὴν πόλιν ἤδη ἐν στάσει ὄντες ὅμως † τρία † μὲν ἔτη ἀντειχόν τοῖς τε πρότερον ὑπάρχουσι πολεμίοις καὶ τοῖς ἀπὸ Σικελίας μετ' αὐτῶν, καὶ τῶν συμμαχῶν ἔτι τοῖς πλεοσιν ἀφελήκοσι, Κύρω τε ὕστερον βασιλέως παιδὶ προσγενομένῳ, ὃς παρεῖχε χρήματα Πελοποννησίοις ἐς τὸ ναυτικόν, καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν ἢ αὐτοὶ ἐν σφίσι κατὰ τὰς ἰδίας διαφορὰς περιπεσόντες ἐσφάλησαν. [13] τοσοῦτον τῷ Περικλεῖ ἐπερίσσευσε τότε ἀφ' ὧν αὐτὸς προέγνω καὶ πάνυ ἂν ῥαδίως περιγενέσθαι τὴν πόλιν Πελοποννησίων αὐτῶν τῷ πολέμῳ.

2.65-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ως εκ τούτου, αι Αθήναι, μολονότι κατ' όνομα δημοκρατία, εκυβερνώντο πραγματικώς από τον πρώτον των πολίτην.

2.65-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Φαινομενικά το πολίτευμα ήταν η δημοκρατία, στην πραγματικότητα όμως κυβερνούσε ο πρώτος πολίτης.

2.81

2.81

Άκαρνᾶνες δὲ αἰσθόμενοι κατὰ τε γῆν πολλήν στρατιάν ἐσβεβληκυῖαν ἔκ τε θαλάσσης ναυσὶν ἅμα τοὺς πολεμίους παρεσομένους, οὔτε ξυνεβοήθουν ἐφύλασσόν τε τὰ αὐτῶν ἕκαστοι, παρὰ τε Φορμίωνα ἔπεμπον κελεύοντες ἀμύνειν: ὁ δὲ ἀδύνατος ἔφη εἶναι ναυτικοῦ ἐκ Κορίνθου μέλλοντος ἐκπλεῖν Ναύπακτον ἐρήμην ἀπολιπεῖν. [2] οἱ δὲ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τρία τέλη ποιήσαντες σφῶν αὐτῶν ἐχώρουν πρὸς τὴν τῶν Στρατίων πόλιν, ὅπως ἐγγὺς στρατοπεδευσάμενοι, εἰ μὴ **λόγοις** πείθοιεν, **ἔργῳ** πειρῶντο τοῦ τείχους. [3] καὶ μέσον μὲν ἔχοντες προσῆσαν Χάονες καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι, ἐκ δεξιᾶς δ' αὐτῶν Λευκάδιοι καὶ Ἀνακτόριοι καὶ οἱ μετὰ τούτων, ἐν ἀριστερεᾷ δὲ Κνήμος καὶ οἱ Πελοποννήσιοι καὶ Ἀμπρακιῶται: διεῖχον δὲ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἔστιν ὅτε οὐδὲ ἐωρῶντο. [4] καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες τεταγμένοι τε προσῆσαν καὶ διὰ φυλακῆς ἔχοντες, ἕως ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν ἐπιτηδεΐῳ: οἱ δὲ Χάονες σφίσι τε αὐτοῖς πιστεύοντες καὶ ἀξιούμενοι ὑπὸ τῶν ἐκεῖνη ἠπειρωτῶν μαχιμώτατοι εἶναι οὔτε ἐπέσχον τὸ στρατόπεδον καταλαβεῖν, χωρήσαντές τε ῥύμη μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων ἐνόμισαν αὐτοβοεῖ ἂν τὴν πόλιν ἐλεῖν καὶ αὐτῶν τὸ ἔργον γενέσθαι. [5] γνόντες δ' αὐτοὺς οἱ Στράτιοι ἔτι προσιόντας καὶ ἠγησάμενοι, μεμονωμένων εἰ κρατήσειαν, οὐκ ἂν ἔτι σφίσι τοὺς Ἕλληνας ὁμοίως προσελθεῖν, προλοχίζουσι δὴ τὰ περὶ τὴν πόλιν ἐνέδραις, καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἦσαν, ἔκ τε τῆς πόλεως ὁμόσε χωρήσαντες καὶ ἐκ τῶν ἐνεδρῶν προσπίπτουσιν. [6] καὶ ἐς φόβον καταστάντων διαφθείρονταί τε πολλοὶ τῶν Χαόνων, καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι ὡς εἶδον αὐτοὺς ἐνδόντας, οὐκέτι ὑπέμειναν, ἀλλ' ἐς φυγὴν κατέστησαν. [7] τῶν δὲ Ἑλληνικῶν στρατοπέδων οὐδέτερον ἦσθετο τῆς μάχης διὰ τὸ πολὺ προελθεῖν αὐτοὺς καὶ στρατόπεδον οἰηθῆναι καταληψομένους ἐπείγεσθαι. [8] ἐπεὶ δ' ἐνέκειντο φεύγοντες οἱ βάρβαροι, ἀνελάμβανόν τε αὐτοὺς καὶ ξυναγαγόντες τὰ στρατόπεδα ἠσύχαζον αὐτοῦ τὴν ἡμέραν, ἐς χεῖρας μὲν οὐκ ἰόντων σφίσι τῶν Στρατίων διὰ τὸ μήπω τοὺς ἄλλους Ἀκαρνᾶνας ξυμβεβοηθηκένας, ἄπωθεν δὲ σφενδονώντων καὶ ἐς ἀπορίαν καθιστάντων: οὐ γὰρ ἦν ἄνευ ὀπλων κινηθῆναι. δοκοῦσι δὲ οἱ Ἀκαρνᾶνες κράτιστοι εἶναι τοῦτο ποιεῖν.

2.81-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Οι Πελοποννήσιοι και οι σύμμαχοί των, αφού διήρεσαν τον στρατόν εις τρεις φάλαγγας, εβάδιζαν εναντίον της πόλεως του Στράτου, δια να στρατοπεδεύσουν πλησίον της και αν δεν πείσουν τους κατοίκους κατόπιν διαπραγματεύσεων, αποπειραθούν την δια της βίας κατάληψιν του τείχους της.

2.81-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Στο μεταξύ, οι Πελοποννήσιοι και οι σύμμαχοί τους προχώρησαν εναντίον της πόλης του Στράτου σε τρεις μεραρχίες, με σκοπό να κατασκηνώσουν κοντά της και να καταλάβουν με τη βία το τείχος αν δεν το επιτύχουν με διαπραγματεύσεις.

3.66

3.66

τεκμήριον δὲ ὡς οὐ πολεμίως ἐπράσσομεν: οὔτε γὰρ ἠδικήσαμεν οὐδένα, προεῖπομέν τε τὸν βουλόμενον κατὰ τὰ τῶν πάντων Βοιωτῶν πάτρια πολιτεύειν ἰέναι πρὸς ἡμᾶς. [2] καὶ ὑμεῖς ἄσμενοι χωρήσαντες καὶ ξύμβασιν ποιησάμενοι τὸ μὲν πρῶτον ἡσυχάζετε, ὕστερον δὲ κατανοήσαντες ἡμᾶς ὀλίγους ὄντας, εἰ ἄρα καὶ ἔδοκοῦμέν τι ἀνεπιεικέστερον πρᾶξαι οὐ μετὰ τοῦ πλήθους ὑμῶν ἐσελθόντες, τὰ μὲν ὁμοῖα οὐκ ἀνταπέδοτε ἡμῖν, μήτε νεωτερίσαι **ἔργῳ λόγῳ** τε πείθειν ὥστε ἐξελθεῖν, ἐπιθέμενοι δὲ παρὰ τὴν ξύμβασιν, οὐς μὲν ἐν χερσὶν ἀπεκτείνετε, οὐχ ὁμοίως ἀλγοῦμεν (κατὰ νόμον γὰρ δὴ τινα ἔπασχον) , οὐς δὲ χεῖρας προῖσχομένους καὶ ζωγρήσαντες ὑποσχόμενοι τε ἡμῖν ὕστερον μὴ κτενεῖν παρανόμως διεφθείρατε, πῶς οὐ δεινὰ εἴργασθε; [3] καὶ ταῦτα τρεῖς ἀδικίας ἐν ὀλίγῳ πράξαντες, τὴν τε λυθεῖσαν ὁμολογίαν καὶ τῶν ἀνδρῶν τὸν ὕστερον θάνατον καὶ τὴν περὶ αὐτῶν ἡμῖν μὴ κτενεῖν ψευθεῖσαν ὑπόσχεσιν, ἣν τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς ὑμῖν μὴ ἀδικῶμεν, ὅμως φατὲ ἡμᾶς παρανομησαι καὶ αὐτοὶ ἀξιοῦτε μὴ ἀντιδοῦναι δίκην. οὐκ, ἦν γε οὔτοι τὰ ὀρθὰ γινώσκωσιν: πάντων δὲ αὐτῶν ἔνεκα κολασθήσεσθε.

3.66-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ BENIZELOU

Και σεις, δεχθέντες προθύμως και συνθηκολογήσαντες, εμένατε κατ' αρχάς ήσυχοι, κατόπιν όμως, όταν αντελήφθητε ότι είμεθα ολίγοι, και αν ακόμη εθεωρείτε ότι ενηργήσαμεν οπωσδήποτε ατόπως, διότι εισήλθαμεν εις την πόλιν άνευ της συγκαταθέσεως της πλειοψηφίας, αντί να μας ανταποδώσετε τα ίσα, αποφεύγοντες την χρήσιν βιαίων μέτρων και προσπαθούντες να μας πείσετε δι' επιχειρημάτων, όπως αποσυρθώμεν, τουναντίον μας επετέθητε, κατά παράβασιν της συμφωνίας.

3.66-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Αντί να αποφύγετε τη βία, όπως εμείς είχαμε πράξει, και να προσπαθήσετε να μας κάνετε να αποσυρθούμε με διαπραγματεύσεις,μας επιτεθήκατε,κατά παράβαση της συμφωνίας.

4.70

4.70

Βρασίδας δὲ ὁ Τέλλιδος Λακεδαιμόνιος κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανε περὶ Σικυῶνα καὶ Κόρινθον ὦν, ἐπὶ Θράκης στρατείαν παρασκευαζόμενος. καὶ ὡς ἦσθετο τῶν τειχῶν τὴν ἄλωσιν, δεισας περὶ τε τοῖς ἐν τῇ Νισαίᾳ Πελοποννησίοις καὶ μὴ τὰ Μέγαρα ληφθῆ, πέμπει ἕς τε τοὺς Βοιωτοὺς κελεύων κατὰ τάχος στρατιᾶ ἀπαντῆσαι ἐπὶ Τριποδίσκον (ἔστι δὲ κώμη τῆς Μεγαρίδος ὄνομα τοῦτο ἔχουσα ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Γεραναίᾳ) , καὶ αὐτὸς ἔχων ἦλθεν ἑπτακοσίους μὲν καὶ δισχιλίους Κορινθίων ὀπλίτας, Φλειασίων δὲ τετρακοσίους, Σικυωνίων δὲ ἑξακοσίους, καὶ τοὺς μεθ' αὐτοῦ ὅσοι ἦδη ξυνειλεγμένοι ἦσαν, οἰόμενος τὴν Νίσαιαν ἔτι καταλήψεσθαι ἀνάλωτον. [2] ὡς δὲ ἐπύθετο (ἔτυχε γὰρ νυκτὸς ἐπὶ τὸν Τριποδίσκον ἐξελθῶν) , ἀπολέξας τριακοσίους τοῦ στρατοῦ, πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι, προσῆλθε τῇ τῶν Μεγαρέων πόλει λαθῶν τοὺς Ἀθηναίους ὄντας περὶ τὴν θάλασσαν, βουλόμενος μὲν τῷ λόγῳ καὶ ἅμα, εἰ δύναίτο, ἔργῳ τῆς Νισαίας πειραῖσαι, τὸ δὲ μέγιστον, τὴν τῶν Μεγαρέων πόλιν ἐσελθῶν βεβαιώσασθαι. καὶ ἡξίου δέξασθαι σφᾶς, λέγων ἐν ἐλπίδι εἶναι ἀναλαβεῖν Νίσαιαν.

4.70-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Σκοπὸς του, ὅπως ἔλεγεν ἦτο νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀνάκτησιν τῆς Νισαίας, καὶ θὰ τὴν ἐπεχειρεῖ, πράγματι, εἰάν ἦτο κατορθωτὴ, κυρίως ὅμως ἐπεδίωκε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ Μέγαρα καὶ ἐξασφαλίσῃ τὴν πόλιν.

4.70-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Φαινομενικά, καὶ ἀν ἦταν δυνατό, ἠθέλε νὰ καταλάβῃ τὴ Νίσαια, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα ἠθέλε νὰ εἰσέλθῃ στὰ Μέγαρα καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πόλιν.

6.18

6.18

ὥστε τί ἂν λέγοντες εἰκὸς ἢ αὐτοὶ ἀποκνοῖμεν ἢ πρὸς τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους σκηπτόμενοι μὴ βοηθοῖμεν; οἷς χρεῶν, ἐπειδὴ γε καὶ ξυνωμόσαμεν, ἐπαμύνειν, καὶ μὴ ἀντιτιθέσθαι ὅτι οὐδὲ ἐκεῖνοι ἡμῖν. οὐ γὰρ ἵνα δεῦρο ἀντιβοηθῶσι προσεθέμεθα αὐτούς, ἀλλ' ἵνα τοῖς ἐκεῖ ἐχθροῖς ἡμῶν λυπηροὶ ὄντες δεῦρο κωλύωσιν αὐτούς ἐπιέναι. [2] τὴν τε ἀρχὴν οὕτως ἐκτησάμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ ὅσοι δὴ ἄλλοι ἦρξαν, παραγιγνόμενοι προθύμως τοῖς αἰεὶ ἢ βαρβάροις ἢ Ἑλλησιν ἐπικαλουμένοις, ἐπεὶ εἴ γε ἡσυχάζοιεν πάντες ἢ φυλοκρῖνοιεν οἷς χρεῶν βοηθεῖν, βραχὺ ἂν τι προσκτώμενοι αὐτῇ περὶ αὐτῆς ἂν ταύτης μᾶλλον κινδυνεύοιμεν. τὸν γὰρ προύχοντα οὐ μόνον ἐπιόντα τις ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ ὅπως μὴ ἔπεισι προκαταλαμβάνει. [3] καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι ἕς ὅσον βουλόμεθα ἄρχειν, ἀλλ' ἀνάγκη, ἐπειδήπερ ἐν τῷδε καθέσταμεν, τοῖς μὲν ἐπιβουλεύειν, τοὺς δὲ μὴ ἀνιέναι, διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἂν ὑφ' ἑτέρων αὐτοῖς

κίνδυνον εἶναι, εἰ μὴ αὐτοὶ ἄλλων ἄρχοιμεν. καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐπισκεπτέον ὑμῖν τοῖς ἄλλοις τὸ ἡσυχον, εἰ μὴ καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐς τὸ ὁμοῖον μεταλήψεσθε. [4]

‘λογισάμενοι οὖν τάδε μᾶλλον αὐξήσειν, ἐπ’ ἐκεῖνα ἦν ἴωμεν, ποιώμεθα τὸν πλοῦν, ἵνα Πελοποννησίων τε στορέσωμεν τὸ φρόνημα, εἰ δόξομεν ὑπεριδόντες τὴν ἐν τῷ παρόντι ἡσυχίαν καὶ ἐπὶ Σικελίαν πλεῦσαι: καὶ ἅμα ἢ τῆς Ἑλλάδος τῶν ἐκεῖ προσγενομένων πάσης τῷ εἰκότι ἄρξομεν, ἢ κακώσομέν γε Συρακοσίους, ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ξύμμαχοι ὠφελησόμεθα. [5] τὸ δὲ ἀσφαλές, καὶ μένειν, ἦν τι προχωρῆ, καὶ ἀπελθεῖν, αἱ νῆες παρέξουσιν: ναυκράτορες γὰρ ἐσόμεθα καὶ ξυμπάντων Σικελιωτῶν. [6] καὶ μὴ ὑμᾶς ἢ Νικίου τῶν λόγων ἀπραγμοσύνη καὶ διάστασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους ἀποτρέψη, τῷ δὲ εἰωθότι κόσμῳ, ὥσπερ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἅμα νέοι γεραιτέροις βουλευόντες ἐς τάδε ἦσαν αὐτά, καὶ νῦν τῷ αὐτῷ τρόπῳ πειρᾶσθε προαγαγεῖν τὴν πόλιν, καὶ νομίσατε νεότητα μὲν καὶ γῆρας ἄνευ ἀλλήλων μηδὲν δύνασθαι, ὁμοῦ δὲ τό τε φαῦλον καὶ τὸ μέσον καὶ τὸ πάνυ ἀκριβές ἂν ξυγκραθὲν μάλιστ’ ἂν ἰσχύειν, καὶ τὴν πόλιν, ἐὰν μὲν ἡσυχάζη, τρίψεσθαι τε αὐτὴν περὶ αὐτὴν ὥσπερ καὶ ἄλλο τι, καὶ πάντων τὴν ἐπιστήμην ἐγγηράσσεσθαι, ἀγωνιζομένην δὲ αἰεὶ προσλήψεσθαι τε τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὸ ἀμύνεσθαι οὐ **λόγῳ** ἀλλ’ **ἔργῳ** μᾶλλον ξύνηθες ἔξειν. [7] παράπαν τε γινώσκω πόλιν μὴ ἀπράγμονα τάχιστ’ ἂν μοι δοκεῖν ἀπραγμοσύνης μεταβολῆ διαφθαρεῖναι, καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀσφαλέστατα τούτους οἰκεῖν οἱ ἂν τοῖς παροῦσιν ἦθεσι καὶ νόμοις, ἦν καὶ χεῖρῳ ἦ, ἦκιστα διαφόρως πολιτεύωσιν.’

6.18-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Και ὅτι ἡ πόλις, ὑπὲρ παν ἄλλο πρᾶγμα, εἰ μὴ ἀδρανοῦσα, θα κατατριβῆ ἀφ’ ἐαυτῆς καὶ ἡ ἐπιτηδειότης εἰς κάθε τι θα τείνη νὰ καταπέση, ἐνῶ εἰ μὴ ἀγωνίζεται, τὸ κεφάλαιον τῆς ἐμπειρίας τῆς διαρκῶς θα αὐξάνη καὶ θα συνηθίσῃ νὰ υπερασπίζῃ ἐαυτὴν δι’ ἔργων μᾶλλον παρά διὰ λόγων.

6.18-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ἡ πόλις με τὸ νὰ βυθίζεται στὴν ἀδράνεια, ὅπως οτιδήποτε ἄλλο θα παρακμάσει καὶ ἡ ἀνικανότητά της σὲ ὅλα θα ξεθωριάσει, ἐνῶ κάθε καινούρια προσπάθεια θα τῆς προσδίδει νέες ἐμπειρίες καὶ θα τὴν κάνει νὰ συνηθίσῃ νὰ υπερασπίζεται τὸν ἐαυτὸ τὴν διὰ ἔργων καὶ ὄχι διὰ λόγων.

6.78

6.78

καὶ εἴ τῳ ἄρα παρέστηκε τὸν μὲν Συρακόσιον, ἐαυτὸν δ’ οὐ πολέμιον εἶναι τῷ Ἀθηναίῳ, καὶ δεινὸν ἡγεῖται ὑπὲρ γε τῆς ἐμῆς κινδυνεύειν, ἐνθυμηθήτω οὐ περὶ τῆς ἐμῆς μᾶλλον, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ τῆς ἐαυτοῦ ἅμα ἐν τῇ ἐμῇ μαχοῦμενος, τοσοῦτῳ δὲ καὶ ἀσφαλέστερον ὅσῳ οὐ προδιεφθαρμένου ἐμοῦ, ἔχων δὲ ξύμμαχον ἐμὲ καὶ οὐκ ἐρημος ἀγωνιεῖται: τὸν τε Ἀθηναῖον μὴ τὴν τοῦ Συρακοσίου ἔχθραν κολάσασθαι, τῇ δ’ ἐμῇ προφάσει τὴν ἐκείνου φιλίαν οὐχ

ἦσσαν βεβαιώσασθαι βούλεσθαι. [2] εἴ τέ τις φθονεῖ μὲν ἢ καὶ φοβεῖται (ἀμφότερα γὰρ τάδε πάσχει τὰ μείζω) , διὰ δὲ αὐτὰ τὰς Συρακούσας κακωθῆναι μὲν ἵνα σωφρονισθῶμεν βούλεται, περιγενέσθαι δὲ ἔνεκα τῆς αὐτοῦ ἀσφαλείας, οὐκ ἀνθρωπίνης δυνάμεως βούλησιν ἐλπίζει: οὐ γὰρ οἶόν τε ἅμα τῆς τε ἐπιθυμίας καὶ τῆς τύχης τὸν αὐτὸν ὁμοίως ταμίαν γενέσθαι. [3] καὶ εἰ γνώμη ἀμάρτοι, τοῖς αὐτοῦ κακοῖς ὀλοφυρθεῖς τάχ' ἂν ἴσως καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς ποτὲ βουλευθεῖν αὐθις φθονῆσαι. ἀδύνατον δὲ προεμένω καὶ μὴ τοὺς αὐτοὺς κινδύνους οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ περὶ τῶν ἔργων, ἐθελήσαντι προσλαβεῖν: **λόγω** μὲν γὰρ τὴν ἡμετέραν δύναμιν σῶζοι ἂν τις, **ἔργω** δὲ τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν. [4] καὶ μάλιστα εἰκὸς ἦν ὑμᾶς, ὧ Καμαριναῖοι, ὁμόρους ὄντας καὶ τὰ δευτέρα κινδυνεύσοντας προορᾶσθαι αὐτὰ καὶ μὴ μαλακῶς ὥσπερ νῦν ξυμμαχεῖν, αὐτοὺς δὲ πρὸς ἡμᾶς μᾶλλον ἰόντας, ἅπερ ἂν εἰ ἐς τὴν Καμαριναίαν πρῶτον ἀφίκοντο οἱ Ἀθηναῖοι δεόμενοι ἂν ἐπεκαλεῖσθε, ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου καὶ νῦν παρακελευομένους ὅπως μηδὲν ἐνδώσομεν φαίνεσθαι. ἀλλ' οὐθ' ὑμεῖς νῦν γέ πω οὐθ' οἱ ἄλλοι ἐπὶ ταῦτα ὥρμησθε.

6.78-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ας σκεφθῆ, προς τούτοις, ότι ο Αθηναῖος δεν επιδιώκει να τιμωρήση την προς αυτόν ἔχθραν των Συρακουσίων, ἀλλά χρησιμοποιοῦν ἡμᾶς ως πρόφασιν, να εξασφαλίσῃ κυρίως την προς αυτόν φιλίαν σας.

6.78-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Φαινομενικά το έκανε για να διασφαλίσῃ τη δύναμή μας, στην πραγματικότητα όμως, για να διασφαλίσῃ τη σωτηρία του.

7.48

7.48

καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης τοιαῦτα ἐγίγνωσκεν: ὁ δὲ Νικίας ἐνόμιζε μὲν καὶ αὐτὸς πονηρὰ σφῶν τὰ πράγματα εἶναι, τῷ δὲ λόγῳ οὐκ ἐβούλετο αὐτὰ ἀσθενῆ ἀποδεικνύναι, οὐδ' ἐμφανῶς σφᾶς ψηφιοζομένους μετὰ πολλῶν τὴν ἀναχώρησιν τοῖς πολεμίοις καταγγέλτους γίνεσθαι: λαθεῖν γὰρ ἂν, ὅποτε βούλοιντο, τοῦτο ποιοῦντες πολλῶ ἦσσαν. [2] τὸ δὲ τι καὶ τὰ τῶν πολεμίων, ἀφ' ὧν ἐπὶ πλέον ἢ οἱ ἄλλοι ἠσθάνετο αὐτῶν, ἐλπίδος τι ἔτι παρῆχε πονηρότερα τῶν σφετέρων ἔσεσθαι, ἦν καρτερῶσι προσκαθήμενοι: χρημάτων γὰρ ἀπορία αὐτοὺς ἐκτροχῶσειν, ἄλλως τε καὶ ἐπὶ πλέον ἤδη ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶ θαλασσοκρατούντων. καὶ ἦν γὰρ τι καὶ ἐν ταῖς Συρακούσαις βουλόμενον τοῖς Ἀθηναίοις τὰ πράγματα ἐνδοῦναι, ἐπεκηρυκεύετο ὡς αὐτὸν καὶ οὐκ εἶα ἀπανίστασθαι. [3] ἃ ἐπιστάμενος τῷ μὲν **ἔργω** ἔτι ἐπ' ἀμφότερα ἔχων καὶ διασκοπῶν ἀνεῖχε, τῷ δ' ἐμφανεῖ τότε **λόγῳ** οὐκ ἔφη ἀπάξειν τὴν στρατιάν. εὖ γὰρ εἰδέναι ὅτι Ἀθηναῖοι σφῶν ταῦτα οὐκ ἀποδέξονται, ὥστε μὴ αὐτῶν ψηφισαμένων ἀπελθεῖν. καὶ γὰρ οὐ τοὺς αὐτοὺς ψηφιεῖσθαι τε περὶ σφῶν [αὐτῶν] καὶ τὰ πράγματα ὥσπερ καὶ αὐτοὶ ὀρῶντας καὶ οὐκ ἄλλων ἐπιτιμήσει

ἀκούσαντας γνώσεσθαι, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν τις εὖ λέγων διαβάλλοι, ἐκ τούτων αὐτοὺς πείσεσθαι. [4] τῶν τε παρόντων στρατιωτῶν πολλοὺς καὶ τοὺς πλείους ἔφη, οἱ νῦν βοῶσιν ὡς ἐν δεινοῖς ὄντες, ἐκεῖσε ἀφικομένους τάναντία βοήσεσθαι ὡς ὑπὸ χρημάτων καταπροδόντες οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον. οὐκ οὖν βούλεσθαι αὐτὸς γε ἐπιστάμενος τὰς Ἀθηναίων φύσεις ἐπ' αἰσχροῦ τε αἰτία καὶ ἀδίκως ὑπ' Ἀθηναίων ἀπολέσθαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων, εἰ δεῖ, κινδυνεύσας τοῦτο παθεῖν ἰδίᾳ. [5] τὰ τε Συρακοσίων ἔφη ὅμως ἔτι ἦσσω τῶν σφετέρων εἶναι: καὶ χρήμασι γὰρ αὐτοὺς ξενοτροφοῦντας καὶ ἐν περιπολίοις ἅμα ἀναλίσκοντας καὶ ναυτικὸν πολὺ ἔτι ἐνιαυτὸν ἤδη βόσκοντας τὰ μὲν ἀπορεῖν, τὰ δ' ἔτι ἀμηχανήσειν: δισχίλιά τε γὰρ τάλαντα ἤδη ἀνηλωκέναί καὶ ἔτι πολλὰ προσοφείλειν, ἦν τε καὶ ὅτι οὖν ἐκλίπωσι τῆς νῦν παρασκευῆς τῷ μὴ δίδοναι τροφήν, φθερεῖσθαι αὐτῶν τὰ πράγματα, ἐπικουρικὰ μᾶλλον ἢ δι' ἀνάγκης ὥσπερ τὰ σφέτερα ὄντα. [6] τρίβειν οὖν ἔφη χρῆναι προσκαθημένους καὶ μὴ χρήμασιν, ὧν πολὺ κρείσσους εἰσὶ, νικηθέντας ἀπιέναι.

7.48-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ BENIZEΛΟΥ

Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων, καὶ μολονότι ἐξηκολούθει επαμφοτερίζων πραγματικῶς καὶ μελετῶν τὸ πρᾶγμα, χωρὶς νὰ καταλήξῃ ἀκόμη εἰς ωρισμένην ἀπόφασιν, εἰς τὸν ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου λόγον τοῦ ἐδήλωσεν ὅτι ἀρνεῖται νὰ ἀποσύρῃ τὸν στρατὸν, διότι γνωρίζει καλῶς, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι θ' ἀποδοκιμάσουν τὴν ἐνέργειάν των, ὅπως ἀποσυρθοῦν, χωρὶς προηγουμένην ἀπόφασίν των.

7.48-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Συνεπῶς, γνωρίζοντας αὐτὸ καὶ περιμένοντας, διότι ἀμφιταλαντευόταν μεταξύ τῶν δύο σχεδίων δράσης καὶ ἐπιθυμοῦσε νὰ σιγουρευτεῖ ξεκάθαρα, σὲ δημόσια ομιλία τοῦ γιὰ τὴν περίστασιν αὐτὴ ἀρνήθηκε νὰ ἡγηθεῖ τοῦ στρατοῦ, λέγοντας ὅτι ἦταν σίγουρος πῶς οἱ Ἀθηναῖοι δε θα ἐγκρίνουν ποτέ τὴν ἐπιστροφή τους χωρὶς τὴν ψήφον τους.

7.69

7.69

καὶ οἱ μὲν τῶν Συρακοσίων στρατηγοὶ καὶ Γύλιππος τοιαῦτα καὶ αὐτοὶ τοῖς σφετέροις στρατιώταις παρακελευσάμενοι ἀντεπλήρουν τὰς ναῦς εὐθὺς ἐπειδὴ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἠσθάνοντο. [2] ὁ δὲ Νικίας ὑπὸ τῶν παρόντων ἐκπεπληγμένος καὶ ὀρῶν οἷος ὁ κίνδυνος καὶ ὡς ἐγγὺς ἤδη [ἦν], ἐπειδὴ καὶ ὅσον οὐκ ἔμελλον ἀνάγεσθαι, καὶ νομίσας, ὅπερ πάσχουσιν ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγῶσι, πάντα τε **ἔργῳ** ἔτι σφίσι ἐνδεᾶ εἶναι καὶ **λόγῳ** αὐτοῖς οὐπω ἰκανὰ εἰρησθαι, αὐθις τῶν τριηράρχων ἕνα ἕκαστον ἀνεκάλει, πατρόθεν τε ἐπονομάζων καὶ αὐτοὺς ὀνομαστὶ καὶ φυλήν, ἀξίων τὸ τε καθ' ἑαυτὸν, ᾧ ὑπῆρχε λαμπρότητός τι, μὴ προδιδόναι τινὰ καὶ τὰς πατρικὰς ἀρετάς, ὧν ἐπιφανεῖς ἦσαν οἱ πρόγονοι, μὴ ἀφανίζεσθαι, πατρίδος τε τῆς ἐλευθερωτάτης ὑπομιμνήσκων καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἀνεπιτάκτου πᾶσιν ἐς τὴν δίαίταν ἐξουσίας,

ἄλλα τε λέγων ὅσα ἐν τῷ τοιούτῳ ἤδη τοῦ καιροῦ ὄντες ἄνθρωποι οὐ πρὸς τὸ δοκεῖν τινὶ ἀρχαιολογεῖν φυλαξάμενοι εἶποιεν ἄν, καὶ ὑπὲρ ἀπάντων παραπλήσια ἔς τε γυναικας καὶ παιδας καὶ θεοὺς πατρώους προφερόμενα, ἀλλ' ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ ἐκπλήξει ὠφέλιμα νομίζοντες ἐπιβοῶνται. [3] καὶ ὁ μὲν οὐχ ἱκανὰ μᾶλλον ἢ καὶ ἀναγκαῖα νομίσας παρηγήσθαι, ἀποχωρήσας ἤγε τὸν πεζὸν πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ παρέταξεν ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐδύνατο, ὅπως ὅτι μεγίστη τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ὠφελία ἔς τὸ θαρσεῖν γίγνοιτο: [4] ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Μένανδρος καὶ Εὐθύδημος (οὗτοι γὰρ ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐπέβησαν) ἄραντες ἀπὸ τοῦ ἑαυτῶν στρατοπέδου εὐθύς ἔπλεον πρὸς τὸ ζευγμα τοῦ λιμένος καὶ τὸν παραλειφθέντα διέκπλουν, βουλόμενοι βιάσασθαι ἔς τὸ ἔξω.

7.69-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ενόμισε, δηλαδή, ὅτι αἱ ετοιμασίαι τῶν ὀλαί ἦσαν ατελεῖς εἰσέτι, καὶ αἱ πρὸς τὸν στρατὸν παραινέσεις του ὄχι ἀκόμη επαρκεῖς.

7.69-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Εν τῷ μεταξύ ὁ Νικίας, ἀπηυδισμένος ἀπὸ τὴν κατάστασιν, συνειδητοποιῶντας τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἐγγύτητα τοῦ κινδύνου, τῶρα πού ἦταν στὸ σημεῖο νὰ ἀποπλεύσει ἀπὸ τὴν ἀκτὴ, καὶ σκεπτόμενος ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τὴν τάσιν νὰ σκέφτονται σὲ περιόδους μεγάλων κρίσεων πῶς, ὅταν ὅλα ἦταν ἔχουν τελειώσει ἔχουν ἀκόμη κάτι νὰ κάνουν, καὶ ὅταν ὅλα ἔχουν εἰπωθεῖ, ὅτι δὲν ἔχουν ἀκόμη πει ἀρκετά.

8.92

8.92

διόπερ καὶ τὸ τεῖχος τοῦτο καὶ πυλίδας ἔχον καὶ ἐσόδους καὶ ἐπεσαγωγὰς τῶν πολεμίων ἐτείχιζόν τε προθύμως καὶ φθῆναι ἐβούλοντο ἐξεργασάμενοι. [2] πρότερον μὲν οὖν κατ' ὀλίγους τε καὶ κρύφα μᾶλλον τὰ λεγόμενα ἦν: ἐπειδὴ δὲ ὁ Φρύνιχος ἦκων ἐκ τῆς ἐς Λακεδαιμόνα πρεσβείας πληγεὶς ὑπ' ἀνδρὸς τῶν περιπόλων τινὸς ἐξ ἐπιβουλῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ πληθούσῃ καὶ οὐ πολὺ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου ἀπελθὼν ἀπέθανε παραχρῆμα, καὶ ὁ μὲν πατάξας διέφυγεν, ὁ δὲ ξυνεργὸς Ἀργεῖος ἄνθρωπος ληφθεὶς καὶ βασανιζόμενος ὑπὸ τῶν τετρακοσίων οὐδενὸς ὄνομα τοῦ κελεύσαντος εἶπεν οὐδὲ ἄλλο τι ἢ ὅτι εἰδείη πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ ἔς τοῦ περιπολάρχου καὶ ἄλλοσε κατ' οἰκίας ξυνιόντας, τότε δὴ οὐδενὸς γεγεννημένου ἀπ' αὐτοῦ νεωτέρου καὶ ὁ Θηραμένης ἤδη θρασύτερον καὶ Ἀριστοκράτης καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν τετρακοσίων αὐτῶν καὶ τῶν ἔξωθεν ἦσαν ὁμογνώμονες ἦσαν ἐπὶ τὰ πράγματα. [3] ἅμα γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς Λᾶς αἱ νῆες ἤδη περιπεπλευκυῖαι καὶ ὀρμισάμεναι ἔς τὴν Ἐπίδαυρον τὴν Αἴγιναν κατεδεδραμήκεσαν: καὶ οὐκ ἔφη ὁ Θηραμένης εἰκὸς εἶναι ἐπ' Εὐβοίαν πλεούσας αὐτὰς ἔς Αἴγιναν κατακολπίσαι καὶ πάλιν ἐν Ἐπιδάυρῳ ὀρμεῖν, εἰ μὴ παρακληθεῖσαι ἤκοιεν ἐφ' οἷσπερ καὶ αὐτὸς αἰεὶ κατηγορεῖ: οὐκέτι οὖν οἷόν

τε εἶναι ἡσυχάζειν. [4] τέλος δὲ πολλῶν καὶ στασιωτικῶν λόγων καὶ ὑποψιῶν προσγενομένων καὶ ἔργῳ ἤδη ἤπτοντο τῶν πραγμάτων: οἱ γὰρ ἐν τῷ Πειραιεῖ τὸ τῆς Ἡετιωνείας τεῖχος ὀπλίται οἰκοδομοῦντες, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἀριστοκράτης ἦν ταξιαρχῶν καὶ τὴν ἑαυτοῦ φυλὴν ἔχων, ξυλλαμβάνουσιν Ἀλεξικλέα στρατηγὸν ὄντα ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς ἐταίρους τετραμμένον, καὶ ἐς οἰκίαν ἀγαγόντες εἴρξαν. [5] ξυνεπελάβοντο δὲ αὐτοῖς ἅμα καὶ ἄλλοι καὶ Ἑρμων τις τῶν περιπόλων τῶν Μουνιχίασι τεταγμένων ἀρχων: τὸ δὲ μέγιστον, τῶν ὀπλιτῶν τὸ στίφος ταῦτα ἐβούλετο. [6] ὡς δὲ ἐσηγγέλη τοῖς τετρακοσίοις (ἔτυχον δὲ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ξυγκαθήμενοι) , εὐθύς, πλὴν ὅσοις μὴ βουλομένοις ταῦτ' ἦν, ἐτοιμοὶ ἦσαν ἐς τὰ ὄπλα ἰέναι καὶ τῷ Θηραμένει καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ ἠπειλοῦν. ὁ δὲ ἀπολογούμενος ἐτοιμὸς ἔφη εἶναι ξυναφαιρησόμενος ἰέναι ἤδη. καὶ παραλαβὼν ἕνα τῶν στρατηγῶν ὃς ἦν αὐτῷ ὁμογνώμων ἐχώρει ἐς τὸν Πειραιᾶ: ἐβοήθει δὲ καὶ Ἀρίσταρχος καὶ τῶν ἰπέων νεανίσκοι. [7] ἦν δὲ θόρυβος πολὺς καὶ ἐκπληκτικός: οἱ τε γὰρ ἐν τῷ ἄστει ἤδη ᾤοντο τὸν τε Πειραιᾶ κατελιῆφθαι καὶ τὸν ξυνειλημμένον τεθνάναι, οἱ τε ἐν τῷ Πειραιεῖ τοὺς ἐκ τοῦ ἄστεως ὅσον οὐπω ἐπὶ σφᾶς παρῆναι. [8] μόλις δὲ τῶν τε πρεσβυτέρων διακωλυόντων τοὺς ἐν τῷ ἄστει διαθέοντας καὶ ἐπὶ τὰ ὄπλα φερομένους καὶ Θουκυδίδου τοῦ Φαρσαλίου τοῦ προξένου τῆς πόλεως παρόντος καὶ προθύμως ἐμποδῶν τε ἐκάστοις γιγνομένου καὶ ἐπιβωμένου μὴ ἐφεδρευόντων ἐγγὺς τῶν πολεμίων ἀπολέσαι τὴν πατρίδα, ἡσύχασάν τε καὶ σφῶν αὐτῶν ἀπέσχοντο. [9] καὶ ὁ μὲν Θηραμένης ἐλθὼν ἐς τὸν Πειραιᾶ (ἦν δὲ καὶ αὐτὸς στρατηγός) , ὅσον καὶ ἀπὸ βοῆς ἔνεκα, ὠργίζετο τοῖς ὀπλίταις: ὁ δὲ Ἀρίσταρχος καὶ οἱ ἐναντίοι τῷ ἀληθεῖ ἐχαλέπαινον. [10] οἱ δὲ ὀπλίται ὁμοσε τε ἐχώρουν οἱ πλειστοὶ τῷ ἔργῳ καὶ οὐ μετεμέλοντο, καὶ τὸν Θηραμένη ἠρώτων εἰ δοκεῖ αὐτῷ ἐπ' ἀγαθῷ τὸ τεῖχος οἰκοδομεῖσθαι καὶ εἰ ἄμεινον εἶναι καθαιρεθῆναι. ὁ δὲ, εἶπερ καὶ ἐκείνοις δοκεῖ καθαιρεῖν, καὶ ἑαυτῷ ἔφη ξυνδοκεῖν. καὶ ἐντεῦθεν εὐθύς ἀναβάντες οἱ τε ὀπλίται καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τοῦ Πειραιῶς ἀνθρώπων κατέσκαπτον τὸ τεῖχος. [11] ἦν δὲ πρὸς τὸν ὄχλον ἢ παράκλησις ὡς χρή, ὅστις τοὺς πεντακισχιλίους βούλεται ἄρχειν ἀντὶ τῶν τετρακοσίων, ἰέναι ἐπὶ τὸ ἔργον. ἐπεκρύπτοντο γὰρ ὅμως ἔτι τῶν πεντακισχιλίων τῷ ὀνόματι, μὴ ἀντικρὺς δῆμον ὅστις βούλεται ἄρχειν ὀνομάζειν, φοβούμενοι μὴ τῷ ὄντι ᾧσι καὶ πρὸς τινα εἰπὼν τίς τι ἀγνοία σφαλῆ. καὶ οἱ τετρακόσιοι διὰ τοῦτο οὐκ ἠθέλον τοὺς πεντακισχιλίους οὔτε εἶναι οὔτε μὴ ὄντας δήλους εἶναι, τὸ μὲν καταστῆσαι μετόχους τοσούτους ἀντικρὺς ἂν δῆμον ἡγούμενοι, τὸ δ' αὖ ἀφανὲς φόβον ἐς ἀλλήλους παρέξειν.

8.92-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Τέλος, αφού ηκούσθησαν πολλοί στασιαστικοί λόγοι και διετυπώθησαν διάφοροι υποψία, επελήφθησαν σοβαρότερον της καταστάσεως.

8.92-ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Τελικά, ύστερα από πολλές στασιαστικές εκφωνήσεις λόγων και υποψίες, άρχισαν να δουλεύουν σοβαρά.

2^ο μέρος: Συμπεράσματα.

Στην ιστορία του Θουκυδίδη η λέξη λόγῳ εμφανίζεται 37 φορές και η λέξη ἔργῳ 58. Στις 14 από αυτές υπάρχει η γνωστή αντίθεση (λόγῳ ἔργῳ) η οποία λειτουργεί **με τους πέντε** ακόλουθους τρόπους :

1. λόγῳ ἔργῳ = φαινομενικά...στην πραγματικότητα. Όπως είναι γνωστό ο Θουκυδίδης είναι ο πρώτος που εφάρμοσε αμερόληπτα την κριτική στην ιστορική έρευνα και αναζήτησε τις πραγματικές αιτίες πίσω από όλα τα ιστορικά γεγονότα. Έτσι, δεν είναι λίγες οι φορές που μας παραθέτει τους φαινομενικούς λόγους για τους οποίους συνέβη ένα περιστατικό και στη συνέχεια μας αποκαλύπτει τα πραγματικά αίτια, όπως αυτά προέκυψαν από την προσωπική του έρευνα.
2. λόγῳ ἔργῳ =διά λόγων.... διά έργων.
3. λόγῳ ἔργῳ =με διαπραγματεύσεις.... με τη βία.
4. λόγῳ ἔργῳ =συζήτηση.... δράση/πράξη.
5. λόγῳ ἔργῳ =θεωρητικά.... στην πράξη.

Διαπιστώνεται λοιπόν, ότι ο Θουκυδίδης είναι ένας βαθυστόχαστος ιστορικός που αναλύει τα αίτια, τις προθέσεις και τα κίνητρα των ανθρώπων, χωρίς να παρασύρεται από το εύκολο, το ρηχό και το επιφανειακό. Γνωρίζει καλά ότι η αλήθεια είναι πολύ βαθιά κρυμμένη και χρειάζεται, έρευνα, διορατικότητα και πολλές φορές και φαντασία, προκειμένου να βγει στην επιφάνεια. Η παρουσία αυτών των λέξεων στην ιστορία του δείχνει το πάθος με το οποίο αναζητά την αλήθεια, αλλά και τη μεγάλη του τέχνη στην ψυχολογική ερμηνεία της ανθρώπινης συμπεριφοράς. Δικαιολογημένα, κατά τη γνώμη μου, θεωρείται μεγάλος ιστορικός,

γιατί δεν καταγράφει μόνο, αλλά αναλύει και ερμηνεύει, διεισδύοντας στα άδυτα της ψυχής του ανθρώπου.

Μαύρου Στέλλα Α3'